

Stanovisko

vlády k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 702)

Vláda na jednání své schůze dne 4. července 2012 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 702), a vyslovila s tímto návrhem **nesouhlas** z dále uvedených důvodů.

1. Navrhovaná úprava by byla v rozporu se základními principy trestního práva, které by mělo být ovládáno zásadou subsidiarity trestní represe a pojmáno jako krajní prostředek (ultima ratio). Zvláště u mladistvých pachatelů, na které návrh míří především, je v platné právní úpravě zdůrazňována nutnost především preventivního a výchovného působení. Podmínky postihu těchto pachatelů jsou speciálně upraveny v zákoně o soudnictví ve věcech mládeže a navrhované zpřísnění trestních sazeb by se tak zřejmě ve většině případů míjelo zamýšleným účinkem.

2. Předložený návrh zákona je odůvodněn tvrzením, že se pedagogičtí pracovníci stávají stále častěji cílem fyzických útoků nebo hrozeb násilím ze strany žáků; toto tvrzení však není opřeno o přehled konkrétních skutků ani o podrobnější analýzu tohoto jevu, která by se zabývala mimo jiné také jeho příčinami a hodnocením efektivitu možných řešení, a jejíž závěry by vedly k opodstatněnosti předloženého návrhu. Vláda je přesvědčena, že řešení popsaného negativního společenského jevu je třeba hledat v jiných než trestněprávních opatřeních, zejména v preventivní a případně i sociální práci na školách.

3. Odůvodnění, že pedagogičtí pracovníci nejsou před fyzickými útoky či jejich hrozbou nijak trestněprávně chráněni, je zcela nepodložené, neboť těmto osobám poskytuje trestní zákoník stejnou úroveň ochrany jako všem ostatním osobám, které přicházejí při výkonu svého povolání do styku s veřejností (klienty). Zvýšená trestněprávní ochrana je poskytována pouze osobám, na jejichž zvláštní ochraně má společnost zásadní zájem a u nichž je riziko útoku vzhledem k povaze jejich činnosti podstatně zvýšené. Pokud by byl trestný čin spáchán na pedagogickém pracovníku při výkonu pedagogické činnosti nebo v souvislosti s ní, bylo by to v konkrétním případě možno posoudit jako obecně přitěžující okolnost podle § 42 trestního zákoníku.

4. Přijetí navrhované úpravy by navíc logicky mohlo vyvolat požadavky dalších profesních skupin osob vykonávajících činnosti, které jsou z hlediska možných útoků potenciálně rizikové, jako například pracovníků v sociálních službách, poštovních doručovatelů nebo zaměstnanců drah či dopravních podniků, a v konečném důsledku vést k nežádoucímu a neopodstatněnému rozšiřování mezí trestní represe.